

slissing zal dan
siedigd.
le geval
Kerke-
art wor-
en van
er tucht
in Kerk
iet ont-
e Kerk
op zich
r tegen
isbruikt
ien aan
en dul-
plaats
worden,
ristenen
andere
Apostel
er staat
nis van
por.
nzo
ZL
komt de
acht op
die van
t Week-
entden-
le voor-
in een
gerlijke
g wordt
et alle-
e lijven,
tenende
trokken
kunnen
profanie
d wordt
e in de
t. Een
e lezers,
vangelie
de wijze
ep aan
n Club,
en hen
rkers te
namen
1 Holst
rbeiders
te lezen,
ings, de
18, 19
gewets
almpjes
eelden,
tenblad
geest in
eulings
omsche
een der-
zij aan
aren zijn
l zullen
adenten-
r jonge-
rsoover
iversiteit
g. Want
scherpe
iling, die
i wordt,
aat, kan
en wor-
en kring
len met
en. Zij
den lui-
beter te
e toene-
mede
eld der
iders en
veel uit-
Christen-
rsiteiten
eenigin-
vloeden
studen-
die aan
on aan-
iddel is,
penbare
rsiteiten
sel heel
oon be-
s.
ldersche
delwijze
lat deze
nde ten
ak van
oor onze
lijk be-
verweer,
vankelijk
en. Zijn
ulk een
issie van

advies was, dat deze in strijd zou wezen met Artikel 49 D. K. O., waarin Provinciale deputaten worden aangewezen om in voorvalende zwaarigheden aan de Classis de hand te reiken. De Classis had, wanneer zij hulp behoeft, meent hij, zich tot deze deputaten moeten wenden, maar had niet zelf personen mogen aanwijzen om haar van advies te dienen.

We wazen er daarom op, dat deze interpretatie van Art. 49 niet juist kon zijn, omdat onze Kerken telkens, wanneer zij in moeilijkheden waren, advies hadden gevraagd van professoren in de Theologie. En Voetius onze groote canonicus dit niet afkeurt, maar goet acht. Bedoelde Art. 40 onzer K.O. metterdaad, dat de Classis in voorvalende zwaarigheden alleen de hulp mocht inroepen van de deputaten der Provinciale Synode, zoals Ds. van den Brink beweerde, dan zou deze handelwijze van onze Classis in vroeger eeuw onbegrijpelijk zijn geweest.

Ds. van den Brink voelt dan ook zelf wel, dat hij te ver is gegaan. Hij geeft thans voetstoots toe, dat Kerken en Classis in moeilijke gevallen advies mogen vragen aan de Theologische professoren. Maar hij verklaart tevens, dat zijn bezwaar gold vooreerst de samenstelling dezer Commissie, omdat zij niet uit professoren alleen, maar ook uit predikanten bestond, en ten tweede de opdracht aan deze Commissie geschenken, die niet met de Classis vergaderde, maar geheel los van de Classis zelfstandig samenkwam, den verdachten predikant voor zich riep en ten slotte haar rapport inzond, die het volgens het gevoelen der Classis zóózeer naast of zelfs boven haar stond, dat de Classis het eerbiedig verzoek tot haar richtte, of zij haar rapport publiceren mocht.

Ofschoon het debat op deze wijze wel ietwat in futiliteiten dreigt te vervinken, willen we toch Ds. van der Brink antwoorden, om de handelwijze van de Middeldburgsche Classis te rechtvaardigen.

Wat nu het eerste bezwaar betreft, dat de Classis Middeldburg niet alleen professoren, maar ook predikanten in deze Commissie benoemde, zoo maakt dit principieel natuurlijk geen het minste verschil. Indien een Classis hulp of advies mag vragen van professoren, waarom dan niet van predikanten? Wanneer Voetius in zijn Pol. Eccl. t. III p. 482 en 483 het recht handhaaft van de professoren, hetzij afzonderlijk, hetzij in faculteit vergaderd, om, wanneer de Kerken dit vragen, een oordeel over een bepaalde zaak uit te spreken, dan grondt hij dit recht niet daarop, dat de professoren een bepaald ambt in de Kerk bekleeden, maar alleen daarop, dat zij geacht kunnen worden beter met de zaken op de hoogte te zijn. Hij verwijst dan ook, even als wij dit deden in ons vorig artikel, naar het gebruik ook in burgerlijke quaesties, dat de Overheid telkens zulke adviezen vraagt, hetzij van de Juridische faculteit, hetzij van Doctoren in de Rechten of van Advokaten. Waarom zou een Classis, die voor een moeilijk kerkrechtelijk vraagstuk stond, wel aan de Professoren om advies mogen vragen, maar bijv. niet aan een predikant, die bekend staat als zeer ervaren in het Kerkrecht te zijn?

En wat het tweede bezwaar aangaat, zoo is het zeker niet juist, dat degenen, die door de Classis om zulk een advies worden gevraagd, dan ook met de Classis zouden moeten vergaderen, zoals de professoren op onze Generale Synodes doen. Zelfs kan wel als regel gesteld worden, dat dit vroeger nimmer geschiedde. Veleer was het gebruik, dat de Classis of Kerk die voor zulke moeilijkheden stond, de vragen naar de Theologische professoren zond en deze dan bij elkander kwamen en een judicium opmaakten, dat schriftelijk aan de Classis of Kerk werd toegezonden. Voetius in zijn Politica Ecclesiastica deelt verschillende van deze judicia van de Utrechtsche faculteit mede. En dit geschiedde niet alleen, wanneer er sprake was van kerkrechtelijke, maar evenzeer van dogmatische quaesties, bijv. wanneer een predikant verdacht werd van ketterij. Zoolow, om nu slechts twee bekende voorbeelden te noemen, in het geval van Pontiaan van Hattem als in dat van Van der Os hebben de Classen, die hierover uitspraak te doen hadden, de geschriften en actestukken naar de Theologische faculteit gezonden, en hebben deze haar oordeel geheel zelfstandig geformuleerd en aan de Classis toegezonden.

Ten slotte zij nog opgemerkt, dat Ds. van den Brink ook een niet geheel juiste voorstelling van den gang der zaken geeft. De Classis heeft niet een Commissie benoemd, maar enkele professoren en predikanten uitgenoodigd om met Ds. Netelebos te spreken, bepaaldelijk met het doel om hem zoo mogelijk van zijn gevoelen terug te brengen. Deze professoren en predikanten hebben Ds. Netelebos niet, alsof zij rechters waren voor zich geroepen, maar hem tot een samenspreking uitgenoodigd. En dat het rapport van deze samenspreking natuurlijk door de Classis niet gepubliceerd kon worden zonder toestemming van de betrokkenen, spreekt wel vanzelf. Een vertrouwelijk rapport mag niet publiek worden gemaakt, zoolang degenen, die dit rapport hebben opgesteld, hiertoe geen vergunning geven.

Hiermede zullen we dit debat sluiten. De hoofdzak is, dat van het zoo zwaar aangedikte „kerkrechtelijke bezwaar“ niet veel overbleef. Het was ons alleen te doen om de onjuiste interpretatie, van Art. 49 onzer K. O. gegeven, te weerleggen. Art. 49 bedoelt volstrekt niet, dat de Classis alleen bij de Provinciale deputaten hulp of advies mogen vragen. De vrijheid van de Classis om ook elders advies te vragen, hetzij bij professoren, hetzij bij bekende predikanten, moet onverlet worden gehandhaafd.

Dr. H. H. K.

Kootwijks Scholen

In hartelijken dank ontvangen Fam. C. te Velp f 5.

Dr. J. H. HOUTZAGERS.

Uit de Pers.

Op het tweede Gerefomeerde Studentencongres te Zeist heeft Prof. Vischer een retrakt gehouden over onze verhouding tot de kunst. Volgens het persverslag zeyde hij het volgende:

Spr. begon met op te merken, dat wij in een gistingproces leven, dat alles in onzen tijd vlottend is geworden. O.k.wij lyden onder invloeden, somtijds zeer moeilijke overvloed te brengen met het Calvinisme. We maken mede de ontsluiting onzer gezinnen voor al wat cultuur genoemd wordt.

Het Calvinisme nu heeft iets, dat de gedachte grond geeft als zou het gekant zijn tegen elke cultuur, toch wordt het gewaarwordt als stoer, als „onkneedbaar“, heerschen is meer de aard dan aanpassen. Vandaar het conflict met onzen tijd. Het Calvinisme begon met een beeldstorm, onze erediens is als zoet, dat een kunstgevoelig mensch eer wordt afgestooten, dan aange trokken.

Er is wel reden voor de vraag naar onze houding tegenover de kunst. Het zou toch op een bedenkelijke leegte duiden, als het Calvinisme de plaats voor artistieke miste, want het verlies van uitsluitende mannen en vrouwen zou het gevolg zijn, mannen en vrouwen, die behoefte hadden aan moderne cultuur.

De anthropologische conceptie van het Calvinisme waardeert den mensch als de schepping, waarin de Schepper wordt gepresenteerd. Als beelddrager voorts ontdekt de mensch in Gods wezen, wat hij heeft in zichzelf.

De mensch beschouwt God ook als den oer-kenner, die het schoone werkelijkheid in zijn scheppende kracht. Het feit der zonde deed den mensch niet ophouden, beelddrager Gods te zijn. Naast de religieuze en ethische gevoelens hebben ook de aesthetische betekenissen; gevoelens die relatie van harmonie en orde opwekken, niet enkel door het materiele, ook door de idee. De uit combinatie, groepering van talloze indrukken, voortgekomen gevoelens zijn de grond voor de aesthetische waardeering.

Drie begrippen treden dan op den voorgrond: harmonie, ewigheid en proportie.

Het aesthetisch gevoel vangt aan te functioneeren, zoodra in de eenheid wordt gezien en wordt sterker als de dominerende eenheid sterker naar voren komt.

Hiermede is duidelijk gemaakt, dat ons aesthetisch leven wortelt in ons psychisch zijn, dat de menselijke fysieke aesthetisch is geoordeeld.

Het Calvinisme kan dus het aesthetische leven niet zonder meer voorbij gaan.

Ware kunst bepaalt zich niet tot wat lust wekt, zij neemt ook de smart op. De door de kunst gewekte gemoedsbeweging kan den mensch tot zich zelf terugbrengen. Dit kan de innerlijkheid, de sport, het spel niet. Zij kan ons gevoels en voorstellingsleven verrijken. De kunst is de dienstmaagd van het heilige. Ware kunst kan nooit t gemeene dienen. Haar te genieten is levensgeest.

Voor den modernen mensch nu, is het noodig van tijd tot tijd te worden ontroerd, waardoor hij weer tot zich zeiven wordt teruggebracht. Door de kunst, om den mensch belichting te schenken over de mysterien van het leven, die in de duisternis van het dagelijksche leven wegschuilen. De kunst ontsluit ons 'n nieuwe wereld waarin al het werkelijk verschijnt in lueeler, rijker, hooger licht, waarin het aardse op geheel eigen wijze wordt aanschouwd. De hogere aesthetische gevoelens stemmen alle kunstwerken tot symboliek. Hier ligt het onderscheid tusschen de kunst en haar onrechte zuster, de storm der innerlijkheid, het vermaak der kunstgenieting is een levensgeest.

Verzet tegen de kunst als zoodanig kan dus op Calvinistisch standpunt niet gelden. Dat heeft het Calvinisme ook nooit beoogd, zij heeft zich verzet tegen het misbruiken der kunst. Geen beelden tusschen God en de ziel, geen priester, geen kunstenaar, God gekend in eigen religieus bewustzijn! Dat in de groote cultuurcrisis der reformatie wel eens overvloed werd, was te verwachten. Maar Christus' algemeenezaamheid behoeft niet uit te sluiten een echt-architectonische opvatting onzer kerkgebouwen.

De drang naar schoonheid in onze kringen, hoe gering ook, hij is te waardeeren als uiting van een ontwakend leven, dat den drang heeft het Calvinisme aan te passen aan de cultuur van onzen tijd.

Prof. Vischer bespreekt in aansluiting hiermede het tooneel. Het kan niet worden ontkend, zegt de spr., dat de dramatische kunst onder ons calvinistisch volk veel te laag wordt gewaardeerd.

Het schouwburgbezoek wordt onverenigbaar geacht met een godvruchtig leven. De oorzaak daarvan is tweeledig.

Eenerzijds ligt de schuld bij den schouwburg, die vaak ook niet ware kunst gaf. Van opheffing van het volk, gelijk de raad van Lessing inhield, was menigmaal geen sprake. De tooneelspelers hadden moeten weigeren om hieraan mee te doen. Anderzijds is er een ziekelijke pietistische strooming, die leidt aan onderschatting van het wereldleven. Dit kan leiden tot zuur Christendom, dat naast de preek het Zondingsfeest als het hoogst genot beschouwt! Toch sluimert hier een volkskracht!

De afgeleiden kringen met deze gedachte levend, ontsluiten zich langzaam, er ontwaakt meer behoefte aan wat de wereld geven kan. Indien het aesthetische oermenscheit is, dus als gave Gods te waardeeren, waarom zou dit niet met dankbaarheid mogen worden genoten? Mogen wij de ziekelijke conflicten niet zien door het oog van den kunstenaar?

Als we bedenken, dat het Christendom veel te danken heeft aan de niet-Christelijke cultuur (denk aan Plato!), dan gelooven we, dat de schouwburg een goede padgoot zou kunnen zijn. Zouden de groote klassieken: Ibsen, Goethe, Schiller e.a., voor ons geen waarde hebben?

Is het dan niet onredelijk ons den toegang tot de meesterstukken der literatuur af te wijzen?

Zelfs aanbevelenswaardig zou de schouwburg was, gelijk hij wezen móet. Zoolang hij is, is het beter van braven af te zien.

Spr. eindigt met zijn hoop in de jongere generatie uit te spreken, want wat noodig is, is Calvinistisch leven met alomvattende wereldbeschouwing, dus ook met een eigen kunst.

Wat wij noodig hebben is waarschijnlijk Calvinistisch leven! Het Calvinisme kan hebben een eigen kunst. Wij hebben de roeping om vast te houden aan onze beginselen, en deze ook nu te brengen tot steeds rijker ontplooiing.

Bij de discussie die volgde, kwam vooral ter sprake de invloed door het tooneellevens uitgeoefend op het gemoed van den kunstenaar, waarop prof. Vischer naar voren bracht, dat de oorzaak der zonde nooit liggen kan in ons beroep, maar in ons eigen zondig hart en dat in elk beroep groote gevaren schuilen.

Voor Kinderen.

EEN EIGEN TUINTJE.

(Vervolg).

EEN BRIEF EN EEN BEZOEK.

Vrouw Bolder sprak lang met Geertje en poogde het haar duidelijk te maken, dat God soms geest zegen schijnt te geven op onze pogingen om zijn wil te doen.

Toen Bolder alles vernomen had, zei hij:

„Geertje, je weet de geschiedenis van den uittocht uit Egypte, niet waar?“

„Ja, Vader, heelmaal.“

„Weet je dan ook nog wat er gebeurde, toen Moses en Aaron den eersten keer bij Farao geweest waren?“

„Wat bedoelt u, Vader?“

„Moses had 's Heeren boodschap aan Farao overgebracht, waarop die boose koning bevel gaf den last der kinderen Israels nog te verzwaren door hun geen stroo meer te geven. De oudsten der Israëlieten werden geslagen, omdat het volk, dat stroo moest gaan zoeken of halen, minder tichelsteenen afleverde. En dan zeggen die oudsten, dat het de schuld van Moses was. Zoo ziet mijn kleine meid, dat de Heer, al doen wij wat Hij gebiedt, toch onze plannen wel laat mislukken. Wees nu niet boos op Job en zijn ouders; maar doe wat Mozes deed, en bid tot den lieven Heiland om geduld en zachtmoedigheid, al is je plan mislukt.“

Enkele dagen verlieten en Geertje speelde of zat voor de woning, om niet al te veel verdriet van de kleine wildernis te hebben, waarin het aardige hoekje door Job veranderd was.

Daar brengt de postbode een brief. „Die is van Grootvader“, zegt vrouw Bolder. „O kind, als Vader het goed vindt en meêr te verlost geeft, mag je Zaterdag met den bode mee naar Harderwijk rijden, Grootvader moet daar zaken doen en dan mag je mee en een hieel week bij Grootvader blijven!“

Geertje was opgetogen over dit blijde nieuws. Vader vond het best, als meêr het goedkeurde en liep zelf 's avonds even naar het schoolhoofd om hem te vertellen, dat zulk een afleiding wel goed was voor de kleine meid.

Het hoofd der school zei, dat hij er al van gehoord had, van niemand minder dan van den jonker! „Meer Bolder kan ik er nog niet van zeggen, maar wees gerust, het loopt wel goed.“

Men sprak op het dorp en in den omtrek nog, meêst van den jonker hoe wel de bedoelde persoon een volwassen heer en de tegenwoordige eigenaar van het fraaie landgoed „De Essenburg“ was.

Als men den straatweg over de Veluwe volgt van Harderwijk naar Nuispeet is men niet ver van het station Hulshorst, zoo genaamd naar een landgoed, dat denzelven naam draagt en grenst aan De Essenburg.

Oudtijds een kasteel is't nu een fraai huis, op een eilandje gebouwd, omgeven door een diepe gracht van helder stroomend water, waarin witte en zwarte zwanzen zwemmen en vele boot gevederde eenden zich vermaken. Buitengewoon zwaar en schoon geboomte in lanen en groepen, afgewisseld door weiland en bespoeid door de hierderbijk, maken de „De Essenburg“, zegt een schrijver, „tot een der fraaiste lusstplaatsen van dezen beemd.“

Een jaar te voren was de baron overleden en zijn eenige zoon, die reeds lang voor zijn papa alles bestierde, had o.a. ook Bolder aangenomen als knecht voor den ouden tuinbaas. Zieende, dat Bolder bijzonder geschikt was voor het verzorgen der bosschen, had de heer van De Essenburg diens zoon Kobus naar een bekend huiverster gezonden, opdat hij daar ook in de theorie zou worden onderricht, aangezien hij veel aauwg voor boomkweekerij scheen te hebben.

Deze verwachting werd niet beschaamd en de jonker stelde, nu heer van het landgoed, veel belang in het ordelijk gezin van den eenvoudigen, verstandigen Bolder.

Toen Job zoo uitvoerig Geertje wist hij niet dat de jonge baron juist achter de huizen om langs de beek ging met zijn stoeltje in de een, zijn hengelonneje en verder vischtug in de andere hand.

Zijn aandacht werd getrokken door het vloeken en schelden van Job en daar hij geen antwoord vernam, wendde hij zijn schied-n, zoodat hij bij tusschen de huizen door zien kon wie van uit naar de woning van Blekkes of die der Bolders liep, en niemand anders dan Geertje keerde, zoolang wij reeds weten, met loone schreden naar haar moeder terug; en de baron besloot eens te onderzoeken, hoe het mogelijk was, dat Job tegen dat buurkind zoo raande.

Eerst werden de werklui onderzocht welk soort van huishouden dat van Blekkes was. Van niemand der bewoners van dat huize viel veel goeds te vertellen. De hoofdonderwijzer had met Job in zijn schooljaren veel moeite gehad en zijn vader en moeder hadden de onderwijzers altijd tegengewerkt. Dat de jongen het bij geen baas uit kon houden en in den heelen omtrek bekend stond als de bonte hond, deden den baron besluiten ook de onwonderde buren eens te onderzagen.

Alle inlichtingen vielen ten nadele van het gezin Blekkes uit. Aangezien de man niet op het goed werkte, doch indertijd verlof gekregen had het huize te bewonen, besloot de baron hem de hup op te zeggen dochtevens hem te veroorlooven een huize aan den zoom van 't Leuvenumsche bosch te b trekken, en dat wel in de volgende week. Een gepaste vermaning om zich niet te bedrinken en zijn jongens een goed voorbeeld te geven, voegde de jonker aan het gegeven verlof toe.

Hoe vernaast en verblijd waren de Bolders, toen hun onaangetaste buren verhuisden; maar niet minder werd vrouw Bolder verbaasd en verast toen „Mijnheer de baron“ na het ontvruimen van de woning, zelf daar gekomen om orders te geven voor het opknappen van het huize, haar woonkamer binnentrad.

„Zoo, vrouw Bolder, druk bezig met je maaltijd te bereiden? mag ik je even ophouden?“ „Als 't u beliet, mijnheer de baron, wilt U even 's plaats nemen“, en reeds zette zij haar maas leuningstoel voor hem neer.

„Doe zoolvef moeite niet, ik ben jong en niet moe, maar als je een oogjenlik tijd hebt, wou ik je iets vragen.“

„Tot uw dienst Mijnheer, ik hoop u te kunnen antwoorden.“

De aadgheprokene glimachte onmerkbaar en begon.

„Waarom hebt jly noch je maan ooit geklaagd over die slechte, lastige buren?“

Een oogjenlik dacht de vrouw na en antwoordde toen: „We hebben nergens met buren onaangetastheden gehad, Mijnheer de baron, en nu mernde mijn man, daar hij hier zoo voortreffelijk werk gekregen heeft en mijnheer uw papa zelfs Kobus liet leeren, dat de Heere God dit kleine kruis voor ons noodig keurde.“

HOOGENBIJK.

Buitenland.

Duitschland. Drie sociaal-democratische ministers summus episcopus over de Landskerk.

Het was in de voorloopige constitutie van Pruisen bepaald, dat de bevoegdheden van den Koning voorhands door de staatsregering

touden uitgeoefend worden. Maar nu was het de vraag, of daaronder ook de rechten begrepen waren, die de Koning van Pruisen als summus episcopus, of opperste bisschop, over de Kerk uitgeoefend had? Bij de Duitsch nationale partij heerscht de overtuiging, dat dit niet het geval was. Het sumepiscopaat was een kroonrecht, dat niet in de constitutie opgenomen werd. Men wilde die functie aan een opperkeraad en aan het bestuur der Generale Synode overdragen. De meerderheid der volksvertegenwoordiging was daartoe niet geneigd, en de twee bovengenoemde kerkelijke lichamen schijnen verzuimd te hebben om snel te handelen. De Duitsch-democratische partij stelde voor, dat de regering aan drie staatsministers van de Evangelische Kerk het sumepiscopaat over de Kerk zou opdragen. Dit werd echter verworpen. Toen kon de regering de rechten van het sumepiscopaat aan zich trekken. Dit scheen niet slechts voor de voorloopige, maar ook voor de sendtuitige regeling van het kerkbestuur een ongewenschte toestand. Toen werd door de Deutsche nationale fractie een voorstel gedaan, waarbij toch drie Evangelische ministers het sumepiscopaat zouden waarnemen. Een slotte werd dit aangenomen. Er werden toen drie socialistische ministers gevonden, die tot de Evangelische Kerk behooren, welke nu als opperste herders der Pruisische landskerk dienst doen.

Het sprekert wel van zelf, dat de kerkelijke pers in Duitschland den loop dien de dingen genomen hebben, betreurt. Het bestuur der Generale Synode en de Evangelische opperkeraad hebben er tegen geprotesteerd, maar voorhands moet men zich bij den toestand, dat die socialistische ministers de opperste herders der Evangelische landskerk zijn, neerleggen — gelijk men in deze dagen zooveel in Duitschland dragen moet, wat onverdragelijk is.

— De Kerk en de Gemeenschappen.

De predikant Michaelis van Bielefeld schreef de volgende stellingen over „Kerk en Gemeenschap“: (Over Gemeenschappen schreven wij reeds meermalen; wij herinneren dat deze verenigingen zijn van blijders des Heeren die in de prediking welke van de landskerken uitgaat, geen bevrediging konden vinden, en daarom een organisatie stichtten, waarbij zij zich in kringen aansloten om een prediking van den Christus naar hun hart te verkrijgen, zonder zich van de landskerk af te scheiden.)

I. De Gemeenschapsbeweging omvat een rijkdom van Godsdienstige krachten, die voor de geheele kerk en voor den bouw van het Rijk Gods onderhouden en vruchtbaar moet gemaakt worden. Dit is een dringende plicht en gewichtige taak voor de Kerk.

II. De Gemeenschapsbeweging wordt in haar wezen het best versaan door haar eich 1. van persoonlijke heilsvaaring, 2. van aansluiting van hen die zeker zijn van hun zaligheid, 3. van het aanvaarden van de roeping tot Evangelisatie aan anderen, zoolw als uit haar streven om het beeld der Bijbelsche gemeente zoo duidelijk mogelijk aan het licht te brengen.

III. Op deze wijze geeft zij in de kerk een noodzakelijke reactie tegen een te sterk nadruk leggen op het voorwerpelijke karakter der kerk en der kerkelijke ordeningen. Aan de andere zijde heeft zij bij haar meer onderwerpelijke streven de kerk noodig en behoefst zij de winst, die in haar hand met de kerk ligt.

IV. Van de kerk verlangt de Gemeenschapsorganisatie, dat zij gemeentelieden, die de gemeedegaven daartoe hebben, in de geordende weg voor medebeiters in de gemeente zal toelaten; dat kerken en kerkelijke gebouwen ook door Christelijke verenigingen zullen kunnen gebruikt worden; dat avondmaalsviering in broederkringen niet zal aangemerkt worden als in tegenpraak met de kerkelijke orde; gemeentelieden moeten zich naar een andere gemeente kunnen begeven, wanneer hunne eigene voor hunne behoeften geen bevrediging biedt; de „mindelederen“ moeten zich tot gemeen en kunnen verenigen, en zulke mindereheids-gemeenten moeten ook gediend kunnen worden door niet-theologen.

Het is jammer dat de Gemeenschapsalieden in Duitschland, niet eenvoudig zeggen: „laat de Kerk in waarheid meer belijfende kerk worden, dan ontbieden wij onze „Gemeenschappen“. Maar het denkbeeld „een kerk in de kerk“ schijnen zij niet te kunnen losloun. Zij gevoelen, dat zij het objectieve, wat de Kerk biedt, niet kunnen missen en toch zijn zij zoo geestelijk aangeleid, dat zij ook hun subjectief standpunt niet kunnen laten vallen. Als dit anders bij hen was, hoeveel steun zouden zij dan kunnen bieden aan hen die overtuigd zijn, dat in den waren tijd die Duitschland doorworstelt, een Kerk die onder de banier van de belijden van den Christus optrekt, alleen redding brengen kan.

Engeland. Een Methodistische Conferentie over den Volkerenbond.

Op een Conferentie van Methodististen te Grimby op 16 Juni l.l. gehouden, werd een resolutie aangenomen over den Volkerenbond, die ook daarom van belang is, wijl zij denzelfde geest ademt als een resolutie die in een Deutsche Methodistisch-Conferentie te Plauen in Voigtland, aangenomen werd.

Over de Engelsche resolutie schrijft de Manchester Guardian:

„De predikant S. Horton uit Londen stelde een resolutie voor, waarin nogmaals instemming met den Volkerenbond betuigd werd, die naar zijn idee en wezen Christelijk, het enige middel is, waardoor de volken weder saangebracht kunnen worden, terwijl de wereldvrede er door bewaard wordt. Maar daartoe wordt vereischt, dat de volken, met welke wij oorlog gevoerd hebben, in dien bond opgenomen worden. Het militarisme is tegen de christelijke belijdenis. De geest van hebzucht heeft zich ook in de groote conferentie van Versailles groepenbaard, en zoo lang de volken zelfkracht en hebruchtig zijn, zullen wij niet tot een Volkenbond volgens de door president Wilson getrokken lijnen, komen. Deze resolutie werd met hartelijke instemming aangenomen.“

Uit de Deutsche resolutie halen we het volgende aan:

„De religie van Jezus Christus is bestemd voor alle volken. In overeenstemming daarmee heeft de Methodistische Kerk hare internationaliteit in geheel haar arbeid steeds tot uitdrukking gebracht. Helaas heeft de vreselijke wereldoorlog, naast andere treurige verschijnselen, ook de uitwerking gehad, dat de banden van Christelijke liefde verbroken werden. Zal dit zoo blijven? De Methodistische kerk, de eenige Evangelische Kerk die onder alle naties hare leden telt, heeft nu de van God gegeven roeping, te helpen dat de verzoeking der volken tot stand komt. Zij moet daarom, over allen twist der volken heen, de menschheid het glorieijke voorbeeld geven van Christelijke eeuheid en liefde.“

Dit zijn betere woorden dan die van een

Zwitser predikant, welke er voor pleitte, dat het Deutsche volk moest uitgesloten blijven, totdat het erkende, dat het den wereldoorlog veroorzaakt heeft.

WINCKEL.

Ingezonden Stukken.

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie.)

Aan de Redactie van De Heraut.

Hooggeleerde Heer!

In De Heraut van 21 Sept. l. l. schrijft u onder den titel „Verdwijnende Kerken“ o. a. dat men wijs deed ook aan deze zeer zwakke kerken haar zelfstandig bestaan te laten, omdat, waar eenmaal zulk een zelfstandig kerkinstituut bestaat, ook de mogelijkheid is van uitbreiding en wasdom“, en u wijst op 's het besef, dat men op elke plaats een zelfstandige openbaring der kerk behoort te hebben“.

Mag ik, in aansluiting daaraan, door eenige plaatsuimte in uw blad te ontvangen, de aandacht van de Geref. Kerkeraden vestigen op den noodtoestand van de zwakke kerk te Elst? Zij bevindt zich in dezelfde omstandigheden als Kootwijk. Zij moet haar vergaderlocaal ontruimen, dat de Herv. Evangelisatievereniging geheel in gebruik zal nemen. Elst heeft niet een historie als Kootwijk, maar zij is, evenals deze kerk, thans „ene gemeente onder het kruis“ geworden.

In een circulaire is hulp gevraagd voor deze jeugdige, kleine kerk, die voor den Dienst des Woords gecombineerd is met het drie uren verleggen Westervoort. Er is voor den bouw ± f 15000 noodig. En nu komen er wel reeds eenige giften binnen, maar nog geen enkele collecte buiten de Classis. De Classis vergadering achtte het hebben van een eigen kerk voor Elst een levensquaestie en bevalen, spoedig tot den bouw te besluiten. Maar de schuldenlast zal te zwaar drukken en daardoor ook het hebben van een predikant in combinatie met Westervoort, ja zelfs heel het zelfstandig bestaan van de kerk, in gevaar komen, zoo niet op krachtiger wijze steun wordt verleend.

Elst is de 4e Geref. Kerk in de geheele Over-Betuwe. Moet het Geref. kerkelijk leven hier nu weer geheel verdwijnen? Laat dat worden voorkomen!

Bijke haar spoedig, dat het niet vruchteloos was haar nood bij vernieuwing kenbaar te maken!

Daarvoor mij de gelegenheid te hebben geboden, doet mij u ten eerste dankbaar zijn.

Hoogachtend,

Uw di. di.
S. DE VRIES.

Hoeveel we in den regel zulke verzoeken niet kunnen opnemen, daar anders elke hulpbehoefte de Kerk zich bij ons aanmelden, willen we toch bij wijze van uitroeding aan het verzoek van de Kerk te Elst voldoen, omdat het hier een buitengewoon geval geldt.

Kootwijks Scholen.

Aan de Kerken en Particulieren bericht ondergeteekende bij deren, dat voor Kootwijks Scholen geen collectant het land afreist. Men vergeet evenwel niet, dat onze schooldingend behoefte hebben aan steun, want een zware schuldenlast drukt ons en nu ook moet de Kootwijk een nieuwe school gebouwd.

Vriendelijke verzoeken wij u, ons bij te staan en uwe gave in het vervolg te willen renderen aan ondergeteekende, die, ook nadat hij de Gem. Kootwijk heeft verlaten, toch de belangen van de scholen, als Voorzitter van het Bestuur, blijft behartigen.

Het adres is:

Dr. J. H. HOUTZAGERS,
Velperweg No. 88 Arnhem.

Officiële Berichten.

Classis 's-Gravenhage.

De Raad der Gerefomeerde Kerk te 's-Gravenhage bericht, dat de classis 's-Gravenhage D.V. vergaderen zal te 's-Gravenhage op Dinsdag 11 November 1919, gewone tijd en plaats. Punten voor het agendum worden ingewacht voor Dinsdag 21 October a.s. bij den scriba, Wutte de Witstraat 24, 's-Gravenhage.

Namens den Kerkeraad voornoemd,
W. H. L. Kuyk, Scriba.

Classis Klundert.

Vergadering der classis zal gehouden worden D.V. 5 November e.k. Punten voor 't agendum worden ingewacht door de roepende Kerk te Dinteloord.

Namens den Raad der Kerk,

Dr. A. L. Ruyt, Praeses.
W. VOGLAAR, Scriba.

Dinteloord, 6 Oct. 1919.

Vrije Universiteit.

Men schrijft ons: „In de maand Augustus kon ik niet werken, ik was verscheide dagen afwezig. Verscheidene kwantiteiten zijn van f 1 op f 1.25 gegaan, daarover later, maar wij nu reeds veranderd, dan den volgen opgaven van bijdragen die verduubeld soms vijf maal, of met meer dan 25 p.c. verhoogd zijn, en dan nog 7 nieuwe contribuanten tot een bedrag van f 8.25. En dat voor een niet groote plaats waar reeds vroeger de contributie belangrijk is verhoogd.“

Het Comité Groningen heeft eer van zijn werk, door geregeld voling te houden met zijn correspondenten en agenten.

Voorloopig zal het nu wel weer op de B.B. correspondenten en agenten aankomen in deze provincie, maar nu het bovenstaande blijkt, dat aan deze broeders de zaak uitstekend is te vertrouwen. Mogen dan de inkomsten niet meer met honderden worden vermeerderd, voor een agent een naooft van f 14.75, waarbij het zeker niet zal